

B&W Adviesnota

Onderwerp	Vaststellen Intern Controleplan 2024
Zaaknummer	
B&W datum	17 december 2024
Naam steller	Medewerker team Financiën Planning & Control
Teammanager	Teammanager team Financiën Planning & Control
Portefeuillehouder	Wim de Schryver

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Wim de Schryver op 9 december 2024.

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

B&W

Ter kennisname aanbieden aan de auditcommissie op 19 maart 2025.

Advies

1. Het intern controleplan 2024 vast te stellen.

Inleiding

Jaarlijks stelt het college van B&W een intern controleplan (IC-plan) vast. Het IC-plan biedt inzicht in de onderwerpen van interne controle over het boekjaar 2024.

Op basis van een risicoanalyse wordt jaarlijks bepaald welke processen of thema's aan bod komen. Ook kunnen de raad/auditcommissie, het college, de concerncontroller of algemeen directeur onderwerpen aandragen welke tijdens de interne controle meegenomen moeten worden. Voor 2024 zijn geen specifieke onderwerpen aangedragen.

Als bijlagen bij het IC-plan zijn het normenkader 2024 (vastgesteld in de raad van 29 oktober 2024) en het Controleprotocol opgenomen.

De inwerkingtreding van de Rechtmatigheidsverantwoording is met ingang van het boekjaar 2023 een feit: het college stelt dit jaar voor de tweede keer zelf een rechtmatigheidsverantwoording op. De accountant toetst deze verantwoording op getrouwheid. In dit licht is het IC-plan met de accountant besproken voor een effectieve controle van beide kanten.

Het motto "basis op orde" blijft nog steeds uitgangspunt zoals ook door de raad vastgesteld in de Notitie Rechtmatigheidsverantwoording, waarin we alleen de financieel relevante processen meenemen.

Beoogd resultaat

Een vastgesteld intern controleplan voor 2024.

Argumenten

1. Zodat we beeld hebben van de interne controles en in hoeverre onze organisatie 'in control' is;

Het IC-plan draagt bij aan het 'leren en verbeteren' binnen Venray. Het jaarlijkse interne controleplan geeft inzicht in de interne controles die worden uitgevoerd. De uitkomsten van de interne controles geven mede een beeld in hoeverre de organisatie 'in control' is en bieden handvatten voor verbetering van de financiële processen. De voortgang wordt periodiek besproken binnen het concern- en afdelingsmanagement. Op deze wijze wordt het 'leren en verbeteren' binnen Venray systematisch verankerd.

2. Zodat we de rechtmatigheidsverantwoording goed kunnen onderbouwen;

Met ingang van het boekjaar 2023 stelt het college bij de jaarrekening zelf een rechtmatigheidsverantwoording op. Deze wordt nader toegelicht, waarvoor de bevindingen uit de interne controle-rapporten een basis zijn.

3. Zodat we voldoen aan de financiële verordening;

Met het IC-plan voldoen we aan de door de raad vastgestelde Financiële verordening. Het IC-plan stelt het college van B&W in staat om aan de wettelijke plicht te voldoen om zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheerhandelingen (artikel 212/213 Gemeentewet).

Kanttekeningen of risico's

n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Financiële gevolgen

n.v.t.

Vervolgtraject besluitvorming

Ter kennisname aanbieden aan de auditcommissie.

Evaluatie

De uitkomsten van interne controles worden periodiek besproken met en gerapporteerd aan het afdelingsmanagement en de concerncontroller. De belangrijkste bevindingen worden opgenomen in de managementletter van de accountant naar aanleiding van de interim controle en het rapport van bevindingen (na de jaarrekeningcontrole) van de accountant. Daarnaast wordt de voortgang van de verbeteracties periodiek besproken binnen het concern- en afdelingsmanagement.

Bijlagen

Intern controleplan 2024.

Naslagwerk

n.v.t.

29-11-2024

Intern controleplan Gemeente Venray

Boekjaar 2024

Muhammed Kilic, Oriana Pluk
GEMEENTE VENRAY

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Doel interne controle.....	3
1.3 Rechtmatigheidsverantwoording	3
1.4 Gemeente Venray 'in control'	4
2 Kader (verbijzonderde) interne controle (VIC).....	4
2.1 Samenhang controlewerkzaamheden (verbijzonderde) interne controle en externe accountantscontrole	4
2.2 Materialiteit van de gemeente Venray	4
3 Aanpak (verbijzonderde) interne controle	5
3.1 Proces (V)IC.....	5
3.2 Significante posten en processen.....	6
3.3 Controleaanpak	7
3.4 Onderwerp, diepgang en omvang van de controle.....	7
3.5 Foutenanalyse en afloopcontrole	8
4 Vastlegging & rapportering	9
4.1 Vastlegging & rapportering	9
5 Jaarplanning (V)IC	9
6 Bijlagen	10
6.1 Bijlage I Positionering en verantwoordelijkheden	10
6.2 Bijlage II Normenkader 2024 Vastgesteld door de raad dd. 29 oktober 2024	12
6.3 Bijlage III Controleprotocol.....	17

Inleiding

1.1 Aanleiding

In lijn met artikel 212/213 van de Gemeentewet stelt het college jaarlijks een Intern Controleplan (hierna: IC-plan) vast. Dit plan is essentieel voor het verzekeren van de getrouwheid van de financiële verslaglegging binnen de gemeente. De nadruk ligt op het waarborgen dat de financiële informatie nauwkeurig en betrouwbaar wordt vastgelegd, zodat een getrouw beeld van de financiële positie kan worden gepresenteerd. Daarnaast biedt het IC-plan ook richtlijnen voor het naleven van rechtmatigheid. Dit houdt in dat alle handelingen en transacties binnen de gemeente conform de geldende wet- en regelgeving worden uitgevoerd.

Sinds de herziening van de controlestandaarden in 2014 door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants, is de noodzaak voor een gedegen interne controle en onafhankelijke toetsing alleen maar toegenomen. De accountant kan niet langer volledig steunen op interne controles en voert daarom gedetailleerde interim- en jaarrekeningcontroles uit om de getrouwheid van de cijfers te waarborgen.

Vanaf 2023 draagt het college van B&W zelf de verantwoordelijkheid voor een accurate en betrouwbare financiële rapportage. Dit vereist niet alleen aandacht voor de getrouwheid van de cijfers, maar ook voor de rechtmatigheid van de processen. Hoewel de focus in het IC-plan voornamelijk ligt op het waarborgen van de getrouwheid, wordt ook rechtmatigheid meegenomen om de integriteit van de financiële administratie te waarborgen.

De accountant zal uiteindelijk beoordelen of de financiële informatie voldoet aan de eisen van getrouwheid en of de rechtmatigheid van de onderliggende transacties voldoende is geborgd. Dit IC-plan vormt hierbij de leidraad voor zowel de interne controlewerkzaamheden als de externe toetsing.

De uitgangspunten met betrekking tot de getrouwheids- en rechtmatigheidscontrole en de controle op de doelmatigheid en doeltreffendheid zijn vastgelegd in:

- De Gemeentewet (art. 212/213),
- Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV),
- Het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO),
- Het 'Controleprotocol Gemeente Venray 2024 t/m 2027 met verlenging en bijbehorend normenkader,
- Actuele informatie van de commissie BBV,
- Circulaire Ministerie BZK,
- NBA Alerts van de NBA (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants),
- Interne nota rechtmatigheid en risicomanagement en daarvan afgeleide nota's,
- Overige brieven en notities van VNG.

1.2 Doel interne controle

Interne controle heeft als doel om tekortkomingen in de uitvoering tijdig te constateren en te corrigeren. Tevens biedt interne controle de kans om tijdig preventieve/corrigerende maatregelen te treffen om tekortkomingen te voorkomen/mitigeren.

De controles maken het mogelijk om de juistheid, volledigheid, tijdigheid en rechtmatigheid van de in de (financiële) administratie verantwoorde gegevens vast te stellen. De uitkomsten van de interne controle geven dus mede een beeld in hoeverre de organisatie 'in control' is.

De informatie die verkregen wordt van de verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) en de uitvoering van de interne controlemaatregelen in de organisatie, helpen de organisatie om de kwaliteit van de bedrijfsvoering in alle opzichten te verbeteren.

De interne controle richt zich met name op de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen. Dit houdt in dat de interne controle vooral gericht is op:

- Het juist gebruiken van gemandateerde bevoegdheden;
- Juiste inrichting van de systemen;
- Het goed opvolgen/toepassen van de wet- en regelgeving, voorschriften, instructies & procedures;
- Betrouwbaarheid (juistheid, volledigheid & tijdigheid);
- Financiële rechtmatigheid van transacties en de daarbij behorende gegevensverwerking;
- Het verminderen van de fraudegevoeligheid binnen de organisatie door tijdens de interne controle te toetsen op het onderdeel M&O.

Doelstelling van dit IC-plan 2024 is om aansluiting te realiseren tussen de interne controlewerkzaamheden en de werkzaamheden van de accountant zodat sprake is van een zo efficiënt mogelijke controle.

Voor de uitvoering van de interne controle zijn werkplannen opgesteld waarin de diepgang van de controles wordt vastgelegd. Deze werkplannen zijn voorgelegd aan de accountant zodat zij kunnen beoordelen of deze werkplannen aansluiten bij hun werkzaamheden.

1.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf boekjaar 2023 dient het college rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. Deze verantwoording wordt onderbouwd met de bevindingen vanuit de interne controles. Tevens wordt hiermee verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor de financiële gang van zaken van de gemeente.

De accountant verstrekt met ingang van boekjaar 2023 dus geen rechtmatigheidsoordeel meer in de controleverklaring, maar beperkt zich enkel tot het getrouwheidsoordeel. Dit betekent dat de accountant wel moet vaststellen dat de opgenomen rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening getrouw is.

Om het college in staat te stellen een oordeel te vormen t.b.v. rechtmatigheidsaspect is een gedegen interne controle benodigd.

Dit bevat met name een adequaat IC-plan, inzicht in de belangrijkste financiële processen, gedegen uitvoering van de interne controles, evaluatie van de bevindingen/fouten en een interne controlerapportage. De accountant beoordeelt het voorgaande om vast te stellen dat het college een adequate getrouwe verantwoording heeft opgenomen in de jaarstukken.

1.4 Gemeente Venray 'in control'

De interne controlefunctie bij de gemeente Venray is belegd in het Team Kwaliteit. Op basis van een samenvattend rapport vanuit de VIC kan het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording afgeven.

De gemeente Venray is steeds procesmatiger gaan werken en heeft de kwaliteit van de processen verbeterd door noodzakelijke controles op te nemen in het proces. Doordat er meer gesteund kan worden op de werking van de processen met ingebouwde maatregelen (procescontroles), blijft er meer tijd beschikbaar voor verdere verbeteringen van de processen.

Het werken is op deze manier efficiënter en klantgerichter geworden. Ook de digitalisering en automatisering van de processen in taak specifieke applicaties (TSA's) dragen bij aan het in control hebben en houden van onze bedrijfsvoering. De afgelopen jaren zijn vanuit het programma 'Processen en Informatie' stappen gezet voor een verdere implementatie van het digitaal procesgericht werken binnen de TSA's.

In 2024 hebben we hier een vervolg aan gegeven en zullen de processen waarvoor nog geen TSA is, worden ingericht in een taak generieke applicatie (TGA). Hierdoor is er steeds meer sprake van een procescontrole, tijdens het doorlopen van het proces dan achteraf vaststellen dat een proces goed is doorlopen (gegevensgerichte controle).

Dit neemt niet weg dat wij de werking van de processen steeds blijven toetsen en daar waar sprake is van een hoog risico's binnen een proces achteraf, door middel van een verbijzonderde interne controle, de werking van deze processen moeten onderzoeken.

2 Kader (verbijzonderde) interne controle (VIC)

2.1 Samenhang controlewerkzaamheden (verbijzonderde) interne controle en externe accountantscontrole

Om een maximale aansluiting te realiseren tussen de uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden en de door de accountant te verrichten controlewerkzaamheden worden de werkzaamheden onderling afgestemd. De uitkomsten van de interne controles worden gerapporteerd aan het management en de concerncontroller. De accountant ontvangt tevens de definitieve rapportages en neemt de belangrijkste bevindingen op in de managementletter (interim controle) en het rapport van bevindingen (jaarrekeningcontrole).

De accountant toetst jaarlijks de kwaliteit van de opzet, het bestaan en de werking van de belangrijkste interne controlemaatregelen voor alle significante financiële bedrijfsprocessen.

2.2 Materialiteit van de gemeente Venray

Het verantwoordt van elke euro afzonderlijk kan kostbaar en tijdrovend zijn. Daarom stelt de raad een grens vast voor het rapporteren van afwijkingen. De raad wil zich vooral richten op hoofdlijnen en is niet geïnteresseerd in elke kleine afwijking op het gebied van rechtmatigheid. Alleen afwijkingen die deze grens overschrijden, moeten worden gerapporteerd.

De gemeenteraad moet bepalen wat er in de rechtmatigheidsverantwoording moet worden opgenomen, met de verantwoordingsgrens als uitgangspunt. Een hogere grens betekent dat minder informatie over afwijkingen wordt gerapporteerd.

De materialiteitsbepaling bij de gemeente is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Voor fouten is deze gebaseerd op 1% van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves en voor onzekerheden op 3% van de lasten inclusief stortingen in reserves. Bij onze controleplanning zijn wij uitgegaan van de cijfers volgens de begroting 2024. De materialiteit is geactualiseerd op basis van de bestuursrapportages die zijn goedgekeurd.

	Begroting	Materialiteit		
	2024	Fouten (1%)	Onzekerheden (3%)	Uitvoeringsmaterialiteit (75%?)
Gemeente Venray	€167.414.000	€1.674.140	€5.022.420	€1.255.605

De uitvoeringsmaterialiteit stellen wij op 75% op basis van onderstaand uitgangspunten en veronderstellingen.

1. PWC voert al 8 jaar de controle bij Gemeente Venray uit en is bekend met de gemeente;
2. Het aantal afwijkingen (door Interne control en PWC) was in de afgelopen jaren minimaal. Daarnaast werden de voorgestelde correcties in de meeste gevallen gecorrigeerd ten behoeve van de definitieve jaarrekening. Op basis hiervan is onze verwachting dat er sprake zal zijn van minimale afwijkingen en wordt de uitvoeringsmaterialiteit niet bijgesteld.
3. Uit de controle van voorgaand jaar zijn er geen bijzonderheden/belemmeringen gebleken met het uitvoeren van de Interne Control.
4. O.b.v. het verkregen inzicht in de inrichting van de AO/IB (procesbeschrijvingen van afgelopen jaar) en de organisatiestructuur worden geen bijzonderheden geconstateerd die leiden tot een verlaging van de materialiteit.

3 Aanpak (verbijzonderde) interne controle

3.1 Proces (V)IC

Bij dit controleplan is een separate risico-inschatting gemaakt van de materiële processen. Bij het kwalificeren van de risico's is rekening gehouden met:

- De financiële omvang van het proces;
- De actuele ontwikkelingen, denk hierbij aan veranderingen in het proces t.o.v. vorig controlejaar, veranderende wet- en regelgeving en overige relevante interne en externe ontwikkelingen die van invloed zijn op de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen;
- De mate van risicobeheersing van het proces (analyse van de opzet, werking en naleving van het proces en de beheersmaatregelen) waarbij ook aandacht is voor fraudegevoeligheid en risico's omtrent informatiebeveiliging;
- De mate waarin er (on)zekerheden in de (proces ondersteunende) informatiesystemen zitten;
- Zijn er personele wisselingen geweest van (sleutel-)functionarissen?
- Controlebevindingen van de accountant, controller en (V)IC.

Dit bovenstaande resulteert in de indeling van het proces in het risicoprofiel laag, midden of hoog.

In overleg met de accountant zijn processen geselecteerd die voor de controle als significant worden aangemerkt.

Met het oog op de rechtmatigheidsverantwoording dienen de belangrijkste processen jaarlijks te worden getoetst.

Jaarlijks stellen wij vast of het proces nog actueel is (opzet) en of het proces nog wordt nageleefd (bestaan).

Indien een proces is geselecteerd om dat jaar te toetsen, dan worden er meerdere waarnemingen gedaan om de werking te toetsen.

De toetsing vindt plaats aan de hand van een werkplan. Nadat de toetsing heeft plaatsgevonden wordt er middels een rapportage gerapporteerd naar hogerop. Er wordt per proces een rechtmatigheidsverantwoording opgesteld en besproken met de CMT/AMT.

Ten slotte wordt er van alle afzonderlijke rapporten één geheel gemaakt, wat uiteindelijk de algehele rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening vormt. Dit algehele rapport wordt voorgelegd bij het college en uiteindelijk na akkoord en controle vanuit de accountant opgenomen in de eindversie van de jaarrekening.

3.2 Significante posten en processen

Jaarlijks toetsen wij als gemeente de kwaliteit van de opzet, het bestaan en werking van de interne controlemaatregelen voor alle financiële bedrijfsprocessen volgens de IV3-categorie.

Om de controle zo efficiënt mogelijk in te richten wordt afstemming gezocht met de accountant.

De significant materiële processen die voor boekjaar 2024 relevant zijn voor de (V)IC zijn geselecteerd op basis van de grootte van de financiële geldstromen en risicoprofiel.

Dit heeft voor onze gemeente geresulteerd in de onderstaande bedrijfsprocessen:

Bedrijfsproces	Proceseigenaar	Risicoprofiel
1. Uitgaande subsidies	Teammanager Maatschappelijke Ontwikkeling	M
2. WMO/Jeugd	Teammanager Schakelplein	H
3. Inkoop & aanbesteding	Teammanager FP&C en Kwaliteit	H
4. Grondbedrijf	Teammanager Ruimtelijke Ontwikkeling	M
5. Participatiewet	Teammanager Maatschappelijke Ondersteuning	H
6. Belastingen	Teammanager FP&C en Kwaliteit	H
7. Salarissen	Teammanager Communicatie, FZ, HRM en Support	M

Voor de bovenstaande processen zijn werkplannen opgesteld welke de basis vormen voor de uit te voeren controles. Tevens worden voor alle materiële processen lijn controles uitgevoerd, waarbij wordt gekeken hoe bepaalde financiële transacties tot stand zijn gekomen.

Daarbuiten dient de gemeente o.b.v. de wetwijziging in 2023 (rechtmatigheidsverantwoording) te toetsen op de begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Tevens dient de gemeente naast de reguliere verantwoording van materiële processen in de jaarrekening ook verantwoording af te leggen over bepaalde specifieke uitkeringen via een bijlage bij de jaarrekening.

Deze wijze van verantwoorden staat bekend als Single Information Single Audit (hierna: SiSa).

De interne controle op deze specifieke uitkeringen bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste dient interne controle plaats te vinden op de naleving van de bepalingen uit de wet, regeling of het besluit waarop de specifieke uitkering is gebaseerd. Ten tweede dient interne controle plaats te vinden op de in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening opgenomen indicatoren.

3.3 Controleaanpak

Van de in paragraaf 3.2 benoemde processen inventariseren wij de doelen, risico's en beheersmaatregelen. Het gaat hierbij dus niet enkel om financiële risico's, maar ook niet financiële risico's die een belemmering zijn voor het behalen van de organisatiedoelstellingen worden geanalyseerd.

Deze risicoanalyse is een continu proces wat gedurende het jaar plaatsvindt, doordat alle bevindingen een aanleiding kunnen zijn voor het bijstellen van de aanpak.

De controle kan op 3-wijze plaatsvinden:

1. Procesgericht;
Bij een procesgerichte controle wordt er gekeken of de belangrijkste beheersmaatregelen in de processen inderdaad werken zoals beschreven (betreft de beoordeling van de opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen in de processen). Hiermee wordt in kaart gebracht hoe een proces daadwerkelijk in mekaar zit en waarbinnen het proces de risico's zitten.
2. Gegevensgericht;
Een controlemaatregel die is opgezet om afwijkingen van materieel belang op het niveau van beweringen te detecteren.
3. Risicogericht.
In dit kader wordt met de accountant afstemming gezocht over posten die impactvol zijn. Posten waar geen of weinig risico's aan verbonden zijn krijgen minder aandacht.

Binnen de gemeente Venray maken wij gebruik van bovenstaande 3 methodes om de controle vorm te geven en om uiteindelijk een oordeel te geven t.b.v. rechtmatigheid.

3.4 Onderwerp, diepgang en omvang van de controle

De diepgang en omvang van een (verbijzonderde) interne controle worden gedetailleerd uitgewerkt in een intern controlewerkplan per proces. De werkplannen worden verder doorontwikkeld zodat de controles in de komende jaren voldoen aan de standaarden. Bij het bepalen van het onderwerp, de diepgang en omvang van een controle op een proces wegen een aantal aspecten mee, zoals:

- De invoering van nieuwe wet- en of regelgeving (normenkader). En gaat het om de introductie van een nieuw proces voor de gemeente of een procesherziening;
- De mate van risicobeheersing van het proces (analyse van de opzet, werking en naleving van het proces en de beheersmaatregelen) waarbij ook aandacht is voor fraudegevoeligheid en risico's omtrent informatiebeveiliging;
- De financiële relevantie (de omvang van de geldstroom/uitgaven volgens de begroting) en het aantal posten / mutaties;
- De mate waarin er (on)zekerheden in de (proces ondersteunende) informatiesystemen zitten;
- De bevindingen uit eerdere controles en de daarop uitgevoerde corrigerende maatregelen;
- Zijn er personele wisselingen geweest van (sleutel-)functionarissen?
- Is er expliciet door de raad, college, concerncontroller of algemeen directeur opdracht gegeven voor interne controle thema's?

3.5 Foutenanalyse en afloopcontrole

Indien er fouten worden geconstateerd in de controle moet eerst vastgesteld worden of dit gaat om financiële fouten of niet financiële fouten. Niet financiële fouten zijn wel attentiepunten voor de AO/IC en worden ook gerapporteerd, echter worden deze niet meegenomen in de foutenanalyse.

De geconstateerde financiële fouten kunnen ingedeeld worden in een tweetal-categorieën;

1. Structurele fouten;
Dit zijn fouten met bekende oorzaken, waarvan de financiële gevolgen kunnen worden berekend en hersteld. Nader onderzoek moet uitwijzen hoe vaak de fout voorkomt, tevens wordt hierbij gekeken of deze toe te wijzen is aan een bepaalde handeling/ medewerker/ object. Een extrapolatie dient te worden uitgevoerd over de massa waarbinnen deze fout mogelijk vaker aan de orde komt. Zodra de fout is hersteld, wordt deze niet meer beschouwd als een financieel meetellende fout.
2. Incidentele fouten;
Van een incidentele fout is sprake als het gaat om een toevallige fout. Kenmerkend voor incidentele fouten is dat deze fouten zich in principe niet zullen herhalen. Wel moet aangetoond worden dat de oorzaak van de fout zodanig van aard is dat deze ook daadwerkelijk verder niet meer voorkomt. Extrapolatie is hierbij niet benodigd, als de fout hersteld kan worden is er wederom geen sprake meer van een financieel meetellende fout.

Bij het ontdekken van een fout wordt altijd onderzocht hoe deze is ontstaan. Dit kan door een aanvullende steekproef uit te voeren of door de massa waarin de fout kan voorkomen, af te bakenen.

Als de fout in het huidige boekjaar is ontstaan, kan deze hersteld worden. Wordt de fout in een volgend boekjaar geconstateerd, dan moet deze na herstel alsnog in de foutenevaluatie worden opgenomen.

Indien een extrapolatie van incidentele fouten leidt tot een financiële fout die groter is dan de goedkeuringstolerantie, wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd. Dit betekent dat de steekproef wordt uitgebreid, gericht op het specifieke aspect van de fout.

Geconstateerde onrechtmatigheden kunnen worden hersteld door de gemeenteraad of het college.

Hiervoor zijn verschillende methodes beschikbaar:

1. Buitenwerkingstellen van artikelen door de gemeenteraad;
De gemeenteraad kan een voorwaarde, zoals een artikel in een gemeenschappelijke verordening, buiten werking stellen. Deze voorwaarde heeft dan geen interne en externe werking meer, wat voorkomt dat het leidt tot een rechtmatigheidsfout.
2. Goedkeuring van werkwijzen door de gemeenteraad;
De gemeenteraad kan een werkwijze goedkeuren, zoals het accepteren van te laat ingediende subsidieaanvragen. Dit besluit maakt de werkwijze rechtmatig via de indemniteitsprocedure.
3. Hardheidsclausule door het college.
Het college kan per geval een onrechtmatigheid goedkeuren op basis van een hardheidsclausule. Dit geldt echter alleen voor specifieke gevallen en niet voor grootschalige onrechtmatigheden, deze bevoegdheid ligt bij de raad.

Deze procedures en bevoegdheden zijn belangrijk voor het waarborgen van de rechtmatigheid en nauwkeurigheid van de financiële verslaglegging binnen een organisatie.

4 Vastlegging & rapportering

4.1 Vastlegging & rapportering

De uitvoering van interne controles (zoals lijncontroles en deelwaarnemingen) vindt plaats in de daarvoor ontwikkelde formats in Excel (uitvoering controle deelwaarnemingen) / Word (rapportage). Deze formats bevatten controlepunten en verwijzingen naar bijbehorende documenten. Alle vastleggingen vinden plaats in een vooraf vastgestelde mappenstructuur.

De bevindingen/aanbevelingen worden middels een eindrapportage (per proces) teruggekoppeld aan de proceseigenaren, die middels hoor & wederhoor hierop kan reageren.

Soms leiden de controleresultaten tot nader overleg. Tijdens deze gesprekken wordt aandacht gegeven aan hetgeen wat goed en minder goed gaat binnen de desbetreffende proces en worden verbetermaatregelen bepaald. De proceseigenaar is uiteindelijk de eindverantwoordelijke voor het verhelpen van de tekortkomingen, met als doel alle fouten en onzekerheden binnen het huidige jaar te corrigeren.

Aan het einde van het controlejaar wordt een integraal verslag van de uitgevoerde controlewerkzaamheden opgesteld t.b.v. het college. Dit verslag wordt vooraf besproken met de concerncontroller en vervolgens ter kennisname aan CMT/AMT gestuurd.

In 2024 zullen wij het huidige systeem evalueren en onderzoeken of een geautomatiseerd systeem het proces en de verslaglegging kan vereenvoudigen.

5 Jaarplanning (V)IC

De Jaarplanning van de (V)IC ziet er als volgt uit:

Onderwerp	Besluitvorming	Data 2024
Vaststellen nomenkader 2024	Raad	Auditcommissie: 25-09-24 Raad: 29-10-2024
Opstellen interne controleplan	College	Eind 2024
Opstellen werkplannen	Intern	Intern
Uitvoeren controles	N.v.t.	2024 t/m Q1 2025
Opstellen integraal rapport van bevindingen	N.v.t.	2025
Opstellen RMV t.b.v. jaarrekening	In jaarrekening	
Toets begrotings-onrechtmatigheden	In jaarrekening	

6 Bijlagen

6.1 Bijlage I Positionering en verantwoordelijkheden

In dit deze bijlage wordt ingegaan op de veranderende rollen en verantwoordelijkheden van de gemeenteraad, het college en de accountant.

College

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur ligt, nu en straks, bij het College van B&W. Het College van B&W richt de administratie en interne beheersing zo in dat verantwoording kan worden afgelegd. Het gehele College is verantwoordelijk voor het waarborgen van de rechtmatigheid in de primaire processen. Het alleen toewijzen van de verantwoordelijkheid voor het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording aan de wethouder van financiën vermindert het collegiale karakter.

Onrechtmatigheden kunnen binnen de gehele organisatie ontstaan, en het aan alle wethouders om gepaste beheersmaatregelen te nemen en deze in de toekomst te voorkomen.

In details is het College dus verantwoordelijk voor:

- Het opstellen van de jaarrekening, waarin het vermogen en resultaat getrouw worden weergegeven volgens het BBV. Dit omvat de rechtmatigheidsverantwoording, waarin het college rapporteert over de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen posten, conform het normenkader.
- Het opzetten van een systeem van interne beheersing, inclusief het operationaliseren van het normenkader tot een rechtmatigheidstoetsingskader. Dit maakt het mogelijk de jaarrekening op te stellen en het normenkader voor financiële rechtmatigheid na te leven zonder materiële afwijkingen.

Volgens het model van de financiële verordening van de VNG is het college verantwoordelijk voor het voeren van een financiële administratie en het inrichten van een systeem van interne beheersing. Dit vormt de basis voor een betrouwbare jaarrekening.

De verantwoordelijkheid van het college voor het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording vereist dat de administratie adequaat onderbouwde beweringen bevat voor de rechtmatigheidsverantwoording. Het college borgt dat de rechtmatigheidsbevindingen centraal worden geregistreerd. Op basis van deze registratie kan het college:

- Inzicht krijgen in de aard en omvang van onrechtmatigheden;
- Ontwikkelingen in onrechtmatigheden volgen, zowel gedurende het jaar als over de jaren heen;
- Corrigerend optreden om onrechtmatigheden te voorkomen en zo nodig te herstellen;
- Risicogebieden identificeren en de interne beheersing tijdig aanscherpen door passende maatregelen te nemen.

Hierbij kan aan de volgende informatie gedacht worden:

- Uniek nummer/ omschrijving van de bevinding;
- Proces en proceseigenaar;
- Details taakveld/grootboek/balanspost of baat/last;
- De omvang van de financiële onrechtmatigheid (waarschijnlijk/exact en/of maximaal) en de periode waar deze op betrekking heeft;
- Het totaal aan financiële onrechtmatigheden en impact op de rechtmatigheidsverantwoording;
- Aanbevelingen en status opvolging;

- De keuze om wel of niet een herstelactie uit te voeren en status/tijdspad en impact voor het betreffende boekjaar;
- Of er sprake is van een bewuste keuze om af te wijken van wet- en regelgeving met verwijzing naar College- of een raadsbesluit.

Op grond van de financiële verordening is het College daarnaast ook verantwoordelijk voor het opzetten van een mix aan interne beheersmaatregelen. Daarbij kan gedacht worden aan:

- Interne beheersing in de lijnorganisatie (voldoende controletechnische functiescheiding, primaire registratie geborgd, voorgeschreven workflow, voorgeschreven formats voor beschikkingen en toetsingsrapportages etc.);
- Werkzaamheden door ondersteunende afdelingen (planning & control, inkoopadviseurs, juridische zaken enz.);
- Verbijzonderde interne controle (VIC) en/of een interne auditfunctie.

Gemeenteraad

De invoering van het dualisme in 2002 was bedoeld om de verhouding tussen de raad en het college beter in balans te brengen. Het college voert het beleid uit en de gemeenteraad stelt vooraf de kaders vast en controleert achteraf.

De jaarrekening is van groot belang voor de controlefunctie. Op basis van artikel 213 van de Gemeentewet stelt de gemeenteraad de financiële verordening vast. Met deze verordening waarborgt de gemeenteraad dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Hierbij speelt de accountantscontrole een belangrijke rol. Bij de invoering van het dualisme werd bepaald dat de gemeenteraad de opdrachtgever is voor de accountant.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording ondersteunt de dialoog tussen de gemeenteraad en het College over financiële rechtmatigheid. Het doel is om de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken. Hierbij is het belangrijk dat de gemeenteraad:

- de verantwoordingsgrens vaststelt (tussen de 0 en 3 procent);
- aan het college en B&W aangeeft voor bepaalde onderwerpen de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf op te nemen.

Accountant

De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening. De accountant zal primair toetsen of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de verslaggevingsrichtlijnen.

Bij de start van de controle beoordeelt de accountant of de noodzakelijke interne beheersmaatregelen aanwezig zijn. Hierbij wordt gekeken of de risico's op materiële afwijkingen op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid voldoende worden beheerst.

6.2 Bijlage II Normenkader 2024

Vastgesteld door de raad dd. 29 oktober 2024

Nr.	Programma	Externe wet en regelgeving	Interne regelgeving (citeertitel)
1	1. Leven	Wet Kinderopvang	Verordening Wet kinderopvang gemeente Venray (2004) Beleidsregels gemeentelijke taken uitvoering Wet kinderopvang Gemeente Venray, 2020
2	1. Leven	Wet Schuldsanering Natuurlijke personen (WSNP).	Verordening Schulddienstverlening gemeente Venray 2021
3	1. Leven	Participatiewet	Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Venray 2015 Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Venray 2017 Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Venray 2022 Beleidsregels terug- en invordering PW, IOAW, IOAZ en Bbz 2004, verhaal en boete Gemeente Venray 2023 Verordening Participatieraad sociaal domein gemeente Venray 2020 Beleidsregel studietoelage 2022 Gemeente Venray Beleidsregels kosten van sociaal culturele en educatieve activiteiten Beleidsregel Tegemoetkoming eigen risico Besluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen (2021) Beleidsregels terug- en invordering bedrijfskapitaal TOZO Gemeente Venray 2022 Beleidsregel Eenmalige energietoelage 2023 gemeente Venray (tot 1-7-2024) Beleidsregels tegemoetkoming eigen risico zorgverzekering gemeente Venray 2024 Beleidsregel brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen 2024 Verordening Re-integratie gemeente Venray Handhavingsverordening IOAW en IOAZ gemeente Venray 2010 Verordening inzake fraude, terugvordering en verhaal WWB gemeente Venray
4	1. Leven	Jeugdwet	Verordening jeugdhulp gemeente Venray 2022 Besluit nadere regels jeugdhulp gemeente Venray 2024 Beleidsregel tegemoetkoming kosten op basis van Sociaal Medische Indicatie (SMI) 2023 Subsidieregeling jeugdbescherming en jeugdreclassering 2023 Noord-Limburg Subsidieregeling Jeugd en Gezin gemeente Venray (2024)
5	1. Leven	Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Venray 2022 Besluit nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2024 gemeente Venray Beleidsregel landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang 2022 Beleidsregels landelijke toegankelijkheid beschermd wonen 2022

6	1. Leven	Wet op het voortgezet onderwijs Wet op het primair onderwijs Wet op de Expertisecentra	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Venray 2022 Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Venray 2021 Verordening procedure overleg huisvesting onderwijs gemeente Venray Verordening subsidies peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie gemeente Venray 2023 Besluit nadere regels subsidies peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie gemeente Venray 2024
7	1. Leven	Wet op het voortgezet onderwijs Wet op het primair onderwijs Wet op de Expertisecentra	Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Venray 2023 Beleidsregel Bekostiging leerlingenvervoer gemeente Venray 2023
8	1. Leven		Subsidieregeling Innovatiefonds Cultuur Venray (2022) Subsidieregeling kunst en cultuur gemeente Venray (2024)
9	1. Leven		Subsidieregeling leefbaarheid, vitale gemeenschappen en inwonersparticipatie gemeente Venray (2024) Subsidieregeling meedoen gemeente Venray (2024) Subsidieregeling Ondersteuning en Zorg gemeente Venray (2024) Subsidieregeling sport, bewegen en gezondheid gemeente Venray (2024) Beleidsregel meedoenbudget gemeente Venray 2024
10	1. Leven	Gemeentewet	Verordening Lijkbezorgingsrechten 2024
11	1. Leven		Besluit nadere regels gemeentelijke begraafplaats Venray Beheersverordening gemeentelijke begraafplaats Venray 2022
12	1. Leven	Wet Inburgering	
13	2. Wonen		Algemene plaatselijke verordening gemeente Venray 2024
14	2. Wonen	Winkeltijdenwet	Winkeltijdenverordening Venray 2019
15	2. Wonen	Algemene wet bestuursrecht	Subsidieregeling Evenementen gemeente Venray (2024) Subsidiebeleid evenementen (2019)
16	2. Wonen		Subsidieregeling Klimaatadaptatie gemeente Venray (2024) Subsidieregeling energietransitie gemeente Venray (2024)
17	2. Wonen	Woningwet Wet algemene bepalingen omgevingsrecht Besluit omgevingsrecht	Verordening adviesbureau ruimtelijke kwaliteit (2023) Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Adviesbureau Omgevingskwaliteit gemeente Venray (2024)
18	2. Wonen	Wet ruimtelijke ordening Besluit ruimtelijke ordening Besluit omgevingsrecht Omgevingswet	Besluit nadere regels Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Venray (2023) Besluit nadere regels schaderegeling ingravingen kabels en leidingen gemeente Venray Verordening nadeelcompensatie gemeente Venray 2024
19	2. Wonen	Wet ruimtelijke ordening (Grexxwet)	Nota grondbeleid 2023
20	2. Wonen	Gemeentewet Wet milieubeheer Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Afvalstoffenverordening Venray (2024) Verordening afvalstoffenheffing 2024 Besluit nadere regels afvalstoffenverordening Venray

21	2. Wonen	Besluit erfgoedwet archeologie	Erfgoedverordening 2010 gemeente Venray Subsidieregeling cultureel erfgoed gemeente Venray (2024)
22	2. Wonen	Wet op de kansspelen	Speelautomatenhalverordening (1995)
23	2. Wonen	Wet veiligheidsregio's	Brandbeveiligingsverordening gemeente Venray 2010
24	3. Werken	Wet op de bedrijveninvesteringszones	Verordening Bedrijveninvesteringszone Smakterheide 2024
25	3. Werken		Subsidieregeling vrijetijdseconomie gemeente Venray (2024)
26	3. Werken	Gemeentewet	Parkeerbelastingverordening Venray 2024 Parkeerverordening Venray 2016
27	3. Werken	Gemeentewet	Verordening Reclamebelasting 2024
28	3. Werken	Gemeentewet	Verordening rioolheffing 2024 Verordening rioolaansluitrecht 2024 Subsidieregeling afkoppelen hemelwater gemeente Venray (2024)
29	3. Werken	Provinciaal Omgevingsplan Limburg	Verordening Starterslening gemeente Venray 2021
30	3. Werken	Wet dieren	Verordening dode gezelschapsdieren gemeente Venray (2017)
31	3. Werken		Wegsloopverordening Venray 2018 Beleidsregels wegsloopverordening Venray 2018
32	1. Leven 2. Wonen 3. Werken 4. Besturen	Algemene wet bestuursrecht	Algemene subsidieverordening gemeente Venray (2024)
33	2. Wonen 3. Werken 4. Besturen	Interreg IV, Interreg V, EFRO 2014-2020	
34	4. Besturen	Wet gemeenschappelijke regelingen (controle obv Jaarrekening)	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Euregio Rijn-Maas-Noord Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo Modulaire Gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord Toezicht en Handavingsorganisatie Horst aan de Maas en Venray Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord Limburg West (NLW) Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz Gemeenschappelijke regeling regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord Samenwerkingsovereenkomst Venray - Horst aan de Maas (2021)
35	4. Besturen		Subsidieverordening Innovatiefonds Regio Noord-Limburg (2023) Subsidieverordening investeringsagenda regio Noord-Limburg (2024)
36	4. Besturen	Algemene wet bestuursrecht	Verordening Commissie Bezwaarschriften (2021)
37	4. Besturen	Gemeentewet	Havenverordening Venray 2017 Verordening havengelden 2024

38	4. Besturen	Gemeentewet	Verordening verblijfbelasting 2024
39	4. Besturen	Gemeentewet	Verordening waterverblijfsbelasting 2024
40	4. Besturen	Gemeentewet	Marktverordening gemeente Venray 2017 Verordening marktgeld 2024
41	4. Besturen	Gemeentewet	Legesverordening 2024
42	4. Besturen	Gemeentewet	Verordening onroerende-zaakbelastingen 2024
43	4. Besturen	Invorderingswet	Wijziging leidraad invordering gemeentelijke heffingen van de gemeente Venray (2017) Wijziging leidraad invordering gemeentelijke heffingen van de gemeente Venray 2018 Beleidsregel ambtshalve vermindering (2019) Leidraad invordering gemeentelijke heffingen 2019 Uitvoeringsregeling gemeentelijke heffingen 2020 Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Venray
44	4. Besturen	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme	
45	4. Besturen		Regeling reis-en verblijfskosten gemeente Venray
46	4. Besturen	Fiscale wetgeving Sociale verzekeringswetten	
47	4. Besturen	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	
48	4. Besturen	Ambtenarenwet 2017 Wet normalisering rechtspositie ambtenaren 01-01-2020	Arbeidsvoorwaardenregeling gemeente Venray (2018) CAO gemeenten en personeelshandboek
49	4. Besturen	Burgerlijk Wetboek	Verordening garantstelling gemeente Venray (2011)
50	4. Besturen	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	Financiële verordening gemeente Venray (2024) Nota Reserves en Voorzieningen 2022
51	4. Besturen	BBV	Financiële verordening gemeente Venray - Beleid vaste activa
52	4. Besturen	BBV	Financiële verordening gemeente Venray (Verordening artikel 212 Gemeentewet) Controleverordening gemeente Venray (Verordening artikel 213 Gemeentewet) Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Venray (Verordening artikel 213a Gemeentewet)
53	4. Besturen	Wet financiering decentrale overheden (FIDO) Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden	Financiële verordening gemeente Venray - Treasurystatuut gemeente Venray (2010)
54	4. Besturen	Aanbestedingswet 2012 Aanbestedingsbesluit Gids Proportionaliteit	

55	4. Besturen	Financiële verhoudingswet Algemene uitkering gemeentefonds	
56	4. Besturen	Wet normering topinkomens	
57	4. Besturen	Wet kenbaarheid publiek- rechtelijke beperkingen onroerende zaken	
58	4. Besturen	Wet BasisRegistratie Personen (Wet Brp) Besluit basisregistratie personen Algemene Verordening Gegevensbescherming	Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen gemeente Venray 2014 Regeling beheer en toezicht Burgerzaken gemeente Venray 2020
59	4. Besturen	Wet basisregistraties adressen en gebouwen (BAG)	
60	4. Besturen	Wet markt en overheid	
61	4. Besturen		Verordening burgerinitiatief gemeente Venray (2018)

CONCEPT

6.3 Bijlage III Controleprotocol

CONTROLEPROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARREKENING VAN DE GEMEENTE VENRAY 2024-2027

Inleiding

Op grond van artikel 213 van de Gemeentewet dient er een accountantscontrole plaats te vinden van de jaarrekening. Bij de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven over de reikwijdte van de controle. Op 27-02-2024 is op basis van een Europese aanbesteding een raamovereenkomst gesloten met PricewaterhouseCoopers Accountants NV te Eindhoven voor de controlewerkzaamheden van de boekjaren 2024 tot en met 2027, met een optie van verlenging maximaal 4 maal 1 jaar.

Doelstelling

Dit nieuwe controleprotocol voor 2024 tot en met 2027 (en eventuele verlengingsopties) heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole.

Wettelijk kader

In artikel 213 (lid 2) van de Gemeentewet staat dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst voor de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. De gemeenteraad heeft de Financiële verordening gemeente Venray vastgesteld op 28-02-2024. Deze verordening is met terugwerkende kracht geldig vanaf 01-01-2023.

Waar de accountant voorheen een oordeel vormde over de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarrekening, beperkt de accountant zich nu tot een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening (inclusief rechtmatigheidsverantwoording). Dit vanwege de wettelijke komst van de Rechtmatigheidsverantwoording.

De accountantscontrole van de jaarrekening is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 GW (in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet en normering topinkomens WNI);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 GW (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) alsmede de Controle –en Overige Standaarden (COS genoemd) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Uitleg begrippen

In deze paragraaf volgt een uitleg van de belangrijkste begrippen en hun betekenis.

Getrouwheid

Bij de controle van de getrouwheid gaat de accountant na of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten, als de grootte en samenstelling van het vermogen. Een getrouw beeld houdt in dat de uitkomsten van het gevoerde financieel beheer getrouw in de jaarrekening worden weergegeven, waarbij rekening is gehouden met het doel waarvoor de verantwoording is opgesteld. In het geval van de gemeente is het doel van de jaarrekening het afleggen van verantwoording aan de raad over de realisatie van de begroting. Een getrouw beeld impliceert dat de jaarrekening niet zodanige fouten en/of onzekerheden bevat dat het oordeel van de gebruiker (de gemeenteraad) beïnvloed wordt.

Rechtmatigheid

Met ingang van boekjaar 2023 is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) dat "de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen", dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen".

Het kader van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende criteria:

- 1 Begrotingscriterium;
- 2 Voorwaardencriterium;
- 3 Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

1. Het begrotingscriterium

Het begrotingscriterium wordt als volgt omschreven in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);

Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

2. *Het voorwaardencriterium*

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving, of met andere woorden: het voorwaardencriterium¹.

De precieze invulling verschilt per wet, regeling en verordening.

3. *Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium*

Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium) kan het best uitgelegd worden door de begrippen afzonderlijk te beschrijven.

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van informatie betreft een bewuste misleiding om een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. In een dergelijke situatie is sprake van misbruik. Misbruik van overheidsmiddelen kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsmiddelen toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Bij oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen wordt feitelijk gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving. Daarmee zijn dergelijke handelingen niet onrechtmatig. Wel is sprake van het in strijd handelen met het doel en de strekking van de wet- en regelgeving. Indien de wet- en regelgeving oneigenlijk gebruik mogelijk maakt ('de mazen van de wet') is het blijkbaar noodzakelijk dat de wet- en regelgeving wordt aangepast en/of wordt duidelijker toegelicht. De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Misbruik is onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet.

De gemeente Venray heeft haar beleid op het gebied van misbruik en oneigenlijk verwoord in de nota Misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen.

Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstolerantie

De goedkeuringstoleranties en rapporteringstolerantie die in een controle moeten worden gehanteerd, worden door de raad vastgesteld. Uiteraard moeten deze aan de minimumeisen van het Bado voldoen. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de af te geven accountantsverklaring. In de onderstaande tabel zijn de goedkeuringstoleranties opgenomen zoals door de gemeenteraad is vastgesteld. De raad houdt zich daarmee aan de minimumeisen zoals deze zijn opgenomen in het Bado en door de meeste gemeentes gehanteerd.

¹ De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- De heffings- en/of declaratiegrondslag;
- Normbedragen (denk aan hoogte en duur);
- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d..

Goedkeuringstolerantie

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Tabel: goedkeuringstoleranties

In principe bepaalt de accountant de grensbedragen aan de hand van de definitief vastgestelde jaarrekening.

Rapporteringstolerantie

In de Rapportage interim-bevindingen 2024 heeft de gemeente Venray zich geconformeerd aan het voorstel van de accountant om de rapporteringstolerantie aan te passen naar 5% van de goedkeuringstolerantie, wat neerkomt op 0,5% van de totale lasten, inclusief de toevoegingen aan reserves. Dit zou resulteren in een aangepaste rapporteringstolerantie van €80.000, in plaats van de bestaande €50.000.

Voor de rapporteringstolerantie geldt als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid groter dan of gelijk aan € 80.000 rapporteert.

De accountant heeft zelf ook een verantwoordelijkheid bij de weging van de invulling van de controle en de rapportage. Als een afwijking relevant is voor de oordeelsvorming en het bedrag ligt beneden de rapporteringstolerantie, dan wordt ook daarover door de accountant gerapporteerd.

Communicatie- en rapportagemomenten

Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant en de auditcommissie. De auditcommissie is samengesteld uit raadsleden met als adviseurs de portefeuillehouder financiën (op afroep; afhankelijk van het onderwerp), de concerncontroller, de gemeentesecretaris (op afroep; afhankelijk van het onderwerp) en de accountant. Secretaris van de commissie is de raadsgriffier.

Interim-controles

In de tweede helft van elk boekjaar wordt door de accountant de interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten daarvan wordt een managementletter uitgebracht. Bestuurlijk relevante zaken worden – op grond van de overeengekomen rapportagewensen – ook aan de gemeenteraad gerapporteerd.

Rapport van bevindingen

Overeenkomstig de gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarrekening een rapport van bevindingen uitgebracht aan de Raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders. In het rapport van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie.

Inhoud van rapport van bevindingen: controle op de getrouwheid van de jaarrekening en een oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringstolerantie. Relatie tussen de controletolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.

Accountantsverklaring

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst omtrent de getrouwheid van de jaarrekening weergegeven. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

CONCEPT